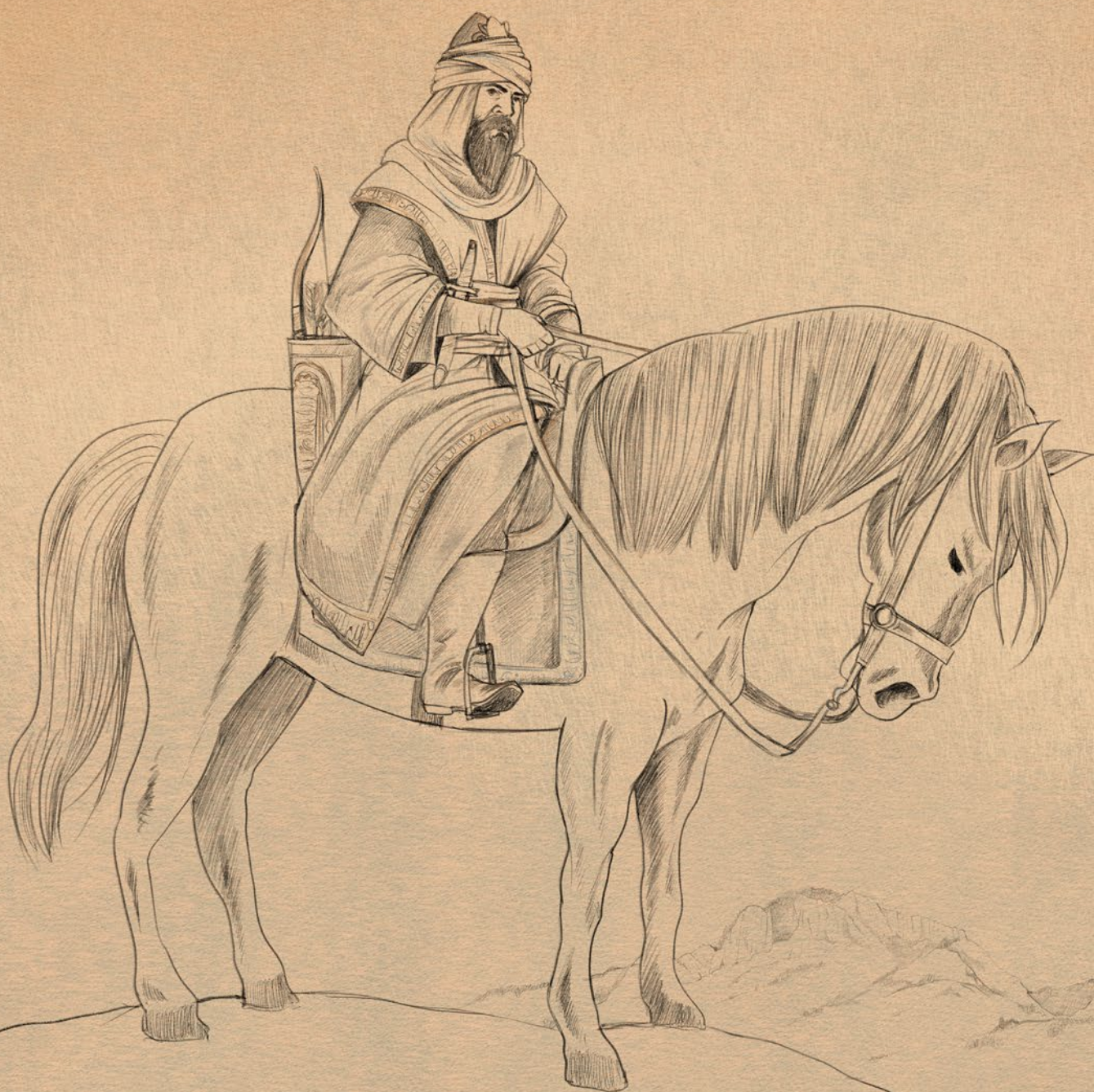

Al-Azraq. La història mai contada

Unitat didàctica

Al-Azraq. La història mai contada. Unitat Didàctica

© Continguts: Sílvia Tàpia i Just Sellés

© Il·lustracions: Daniel Olmo

© Fotografies: Just Sellés

Edita: Coordinadora Cultural de l'Any al-Azraq
www.elblau750.com

Al-Azraq. La història mai contada

Unitat didàctica

2026 Any
al-Azraq
750 anys sense el Blau

Sobre la unitat didàctica

El còmic i la unitat didàctica que l'acompanya estan concebuts per a alumnes d'ESO. El lèxic emprat al còmic i les preguntes i activitats formulades a la unitat didàctica han estat adaptades perquè els alumnes d'entre 12 i 16 anys les puguem entendre, però atés que l'interval d'edat pot resultar ampli, s'ha plantejat un número important i variat de preguntes i d'activitats amb la intenció que el professorat avalue quines podrien resultar més apropiades per al seu alumnat i en faça una selecció.

Tant el còmic com la unitat didàctica persegueixen una mateixa finalitat: realitzar un exercici de dislocació històrica, d'empatia amb el perdedor, contant la història des de la perspectiva d'aquell que ha estat derrotat, que és la història que no es conta mai. Si després de llegir el còmic i de realitzar la unitat didàctica l'alumnat entén que la història no és una ciència exacta ni una veritat absoluta, sinó que els esdeveniments històrics (com les notícies que es generen cada dia) poden interpretar-se des de diferents punts de vista, l'objectiu estarà sobradament complert. Per tant, una part de les preguntes –les primeres– han estat formulades per tractar d'estimular la comprensió lectora, i una altra part de les preguntes i de les activitats proposades estan encaminades a estimular l'esperit crític, la tolerància i la capacitat d'enraonament.

La figura del visir al-Azraq, derrotat i foragitat per Jaume I, pot aprofitar per aconseguir els objectius didàctics que es persegueixen. Per una part, els fets protagonitzats per ambdós personatges històrics ens remunten a una època important de la nostra història que convé conèixer: el naixement del poble valencià. Per altra banda, la coratjosa defensa que el Blau realitzà de la seua terra i de la seua gent pot servir d'exemple a les noves generacions, afectades per la buidor identitària, d'arrels, que comporta

la globalització. El 750 aniversari de la mort del visir al-Azraq, a més, és l'excusa perfecta per a posar en valor un personatge valencià, diànic, nostre, que és la gènesi i el protagonista absolut de les nostres festes de moros i cristians, un personatge que Daniel Olmo i Just Sellés ja han tractat amb profunditat en altres publicacions anteriors adreçades a un altre públic.

****Si eres mestra o mestre i vols rebre les respostes a les preguntes d'esta unitat didàctica, posa't en contacte amb els autors del còmic, identifica't com a docent i te les farem arribar.**

Font d'al-Azraq, a Alcalà de la Jovada.

Preguntes i activitats (per a estimular la comprensió lectora i l'esperit crític)

1. En quin segle transcorre la història que es conta en este còmic?
2. Quin nom tenia la nostra terra fa 800 anys, quan era habitada per musulmans?
3. Qui són els dos protagonistes principals d'esta història?
4. Quines eren les religions que professaven els protagonistes del còmic? Tot i ser religions diferents, tenen trets en comú? Quines són les seues principals diferències? Investiga-ho en Internet.
5. Per què els valencians i les valencianes celebrem la nostra diada el 9 d'octubre? Què va succeir eixe dia?
6. Quin era el nom sencer del visir al-Azraq? Sabem per què li deien el Blau?
7. Sabem on va nèixer el Blau? I la data del seu natalici? Sabem qui foren els seus pares?
8. Digues si és Verdader o Fals:

___ El visir al-Azraq va nèixer al poble de la Carroja, al municipi de la Vall de Gallinera.

___ Li deien el Blau perquè tenia els ulls blaus.

___ Son pare era l'alcaid del castell de Dénia i sa mare era cristiana.
9. Gràcies a Jaume I i al "Llibre dels Fets" –la crònica del rei–, coneixem moltes coses sobre el Blau. Saps què és una crònica? Per què penses que s'escrivien les cròniques?
10. El narrador de la nostra història és Abú al Qasim ibn Hilal. Quina relació té amb al-Azraq?
11. Quants anys durà la guerra entre els partidaris del Blau i les tropes de Jaume I?
12. Què va manar construir al-Azraq a Almaraién? Per quin motiu?

13. Quin fet històric va ocórrer a prop del castell de Rugat?
14. Quina medina va conquerir abans Jaume I: Xàtiva o Dénia? Què tenien en comú?
15. Anomena cinc castells que tingueren protagonisme en les guerres entre al-Azraq i Jaume I.
16. El pacte signat pel visir al-Azraq i l'infant Alfons d'Aragó s'anomena popularment pacte del Pouet. Saps per quin motiu s'anomena així?
17. Què va passar quan el pacte del Pouet es va trencar?
18. Qui va guanyar la batalla de Benicadell? Què va passar després: es tornà a signar una nova treva amb Aragó?
19. Qui va traïr el visir al-Azraq? Quins motius penses que podia tindre el traïdor?
20. En acabar la guerra, el visir al-Azraq i el seu amic i conseller Abú al-Qasim foren exiliats. Saps en què consistix un exili?
21. Díhuit anys després d'haver sigut desterrat, el Blau tornà a la seua terra al capdavant d'un exèrcit immens. Saps els motius del seu regrés?
22. Sabem quin dia va morir el Blau? I el lloc de la seua mort?
23. Com va morir el Blau? Amb quina arma el van matar? Creus que va ser una mort honrosa, digna d'un guerrer? Per què?

- 24.** Abans de morir, el visir al-Azraq olorà un timó. Quin significat metafòric creus que té esta acció?
- 25.** Coneixes si en l'actualitat existixen conflictes per motius religiosos? Quina opinió et mereixen les guerres santes? I les guerres en general?
- 26.** La mort del visir al-Azraq és l'origen de les festes de moros i cristians d'Alcoi. Saps quan se celebren i en honor a qui?
- 27.** Per què creus que la història es conta sempre des del punt de vista del guanyador? Per quin motiu creus que el narrador d'este còmic vol contar la història del Blau?
- 28.** Per què penses que el còmic es titula "Al-Azraq. La història mai contada"?
- 29.** Coneixies la història de la conquesta del Regne de València des del punt de vista dels perdedors? T'ha semblat interessant? Per què?

Castell d'al-Qal'à, alberg major del Blau.

Per a saber més sobre la nostra cultura, geografia i patrimoni

1. Troba a l'**olleta de lletres** les següents paraules i busca el seu significat al diccionari:

Aljama, Emir, Medina, Treva, Visir, Exili, Mesquita, Setge, Emboscada, Almogàver, Cavalcada, Talaia

G	L	A	L	M	O	G	A	V	E	R	S	V
B	A	L	L	A	D	A	C	S	O	B	M	E
D	E	L	J	A	M	X	D	H	T	R	E	M
I	N	O	J	G	V	M	E	N	U	B	O	L
E	T	V	B	A	S	E	S	X	A	E	L	L
A	G	A	U	E	M	I	R	F	I	B	A	U
I	M	T	A	Q	E	A	E	T	I	L	A	R
M	E	S	E	P	D	E	T	A	L	A	I	A
Z	A	R	U	S	I	C	A	R	U	S	P	I
R	P	O	M	C	N	S	A	M	I	A	E	Z
A	R	I	O	C	A	E	R	V	S	I	P	S
O	S	A	E	M	E	S	Q	U	I	T	A	Q
S	C	A	V	A	L	C	A	D	A	R	A	S

2. Cita almenys 5 pobles que han estat anomenats en el còmic i que tinguen castell. Agrupa'ls per comarques.
3. Quins són els huit castells que s'anomenen en el pacte del Pouet? En quins termes municipals es troben actualment?
4. Entre quines dos comarques es troba la serra de Benicadell? Quina altitud té esta muntanya?
5. Qui va ser la reina Violant? Quin paper va jugar en la guerra entre el Blau i el Conqueridor? Quin rol desenvolupaven les dones en l'Edat Mitjana? Era igual en tots els estaments socials? Creus que es mantenen estos rols en l'actualitat?
6. En quin any va morir la reina Violant? Qui era el rei de Castella en eixa data? Quin parentesc tenia Jaume I amb el rei de Castella?
7. Investiga amb quines comunitats autònomes actuals es corresponia l'anomenat al-Àndalus al segle XIII. I el Xarq al-Àndalus?
8. Alguns noms de llocs i ciutats actuals tenen origen andalusí, per exemple Benicadell, Alzira o Alcoi. Busca 10 topònims valencians que tinguen origen àrab.
9. Els andalusins van deixar petjades profundes en la nostra cultura. Un bon exemple en seria la música, alguns instruments com la guitarra o el llaüt tenen el seu origen en aquell temps, també estils musicals com les albaides o els cants de batre. Així mateix en l'agricultura, les sènies, les sèquies o conreus com l'arròs o la taronja constitueixen aliments i infraestructures andalusines plenament arrelades en el nostre dia a dia. Podries anomenar 10 paraules d'origen àrab?
10. A la nostra terra conservem encara patrimoni arqueològic d'origen andalusí, com moltes torres i castells que trobem pertot arreu. Investiga sobre el castell de Perputxent a l'Orxa, un dels molts escenaris del còmic. Esbrina amb quina finalitat el construïren i qui i quan el van construir.

2026 Any
al-Azraq
750 anys sense el Blau